

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НИШ
ПМФ - ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ НОВИ САД

Задачи за окружно такмичење ученика
основних школа школске 1997/98. године

VI разред

1. Пољопривредни произвођач Славомир Ж. тачно у $4^{00}h$ изјутра полази од своје куће носећи сир и кајмак на пијацу у суседни градић. Иде пешице брзином од $4km/h$. Када је прешао $2km$ сети се да је заборавио да понесе и ракију, па се врати кући истом брзином. Треба му 5 минута да спакује ракију и крене поново али брзином $6km/h$. Када је ходао 20 минута, стане и израчуна да ако би се и даље кретао овом брзином, стигао би на пијацу 20 минута раније него ако би сада почео да хода брзином од $5km/h$. Онда сам себи каже: "Јесте ово блесав задатак, ал' зато нисам блесав ја!" па крене назад кући. (На одмор, рачунање и размишљање утрошио је још 5 минута.) Враћа се кући опет брзином од $6km/h$, не губећи ни трена седа у свој нови ауто и возећи просечно брзином од $60km/h$, стигне на пијацу у $6^{00}h$. Колико је пијаца удаљена од куће? (20 поена)

2. Кад је прешао половину пута између места М и Н возач камиона је повећао брзину за $1/4$ дотадашње брзине и у место Н стигао пола сата раније него што би стигао да није мењао брзину. Колико времена је камион путовао између места М и Н? Нацртати график зависности пута од времена. (20 поена)

3. Два брода иду низ реку различитим брзинама v_1 и v_2 ($v_1 > v_2$). У тренутку кад су поравнати у односу на посматрача на обали са једног од њих се у реку спусти сплав. После неког времена t бродови су истовремено окренули и кренули узводно истим брзинама у односу на воду којима су ишли низводно. Доказати да ће бродови истовремено стићи до сплава? (25 поена)

4. Хидроглицером се прелази пут од Београда до Кладова за 3 часа и 30 минута а назад за 7 минута дуже. Одредити колико је пута већа брзина хидроглицера од брзине Дунава. (М.Ф. бр. 57 стр. 19) (20 поена)

5. Укупна тежина три тела износи $196,2 N$. Одредити масу првог тела ако се зна да је тежина другог тела $58,86 N$ а маса трећег тела износи $2/3$ масе другог тела. Константа $G = 9,81 N/kg$ (15 поена)

Задатке припремили: др Дарко Капор и др Мирослав Николић

Рецензент: Славко Кривовић

Председник комисије: др Надежда Новаковић

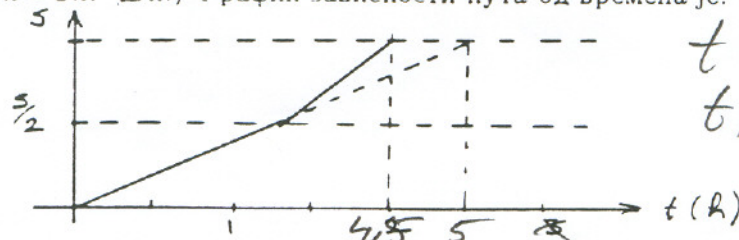
Свим такмичарима желимо успешан рад !

ДРУШТВО ФИЗИЧАРА СРБИЈЕ
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НИШ
ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ ПМФ НОВИ САД

Решења задатака за окружно такмичење
ученика основних школа школске 1997/98. године
VI разред

1. Време од поласка до стицања је $2h$ и 2 минута. За то време је ходао $2 \times 2 km : 4 km/h = 1 h$ (5 п.) на почетку и још $2 \times 20 min = 40 min$ (5 п.) у другом поласку. Када се на то дода још 10 минута за паковање и размишљање, добија се да је пре седања у кола потрошио 1 сат и 50 минута. (5 п.) Значи возио је $12 min$ и прешао пут: $s = 0,2 h \times 60 km/h = 12 km$ (5 п.) и то је растојање од куће до пијаце. Према овом начину решавања размишљање на средини је непотребан податак али задатак је могуће решити и са тим податком.

2. $s = vt$ одакле $v = s/t$, t је време за које би прешао пут s без промене брзине. Ово време се одређује из једначине: $(t - 0,5)(v + \frac{v}{4}) = s$ (5 п.) односно $(t - 0,5)(\frac{s}{t} + \frac{1}{4}\frac{s}{t}) = s$ (5 п.) Лако се види да се s елиминише из једначине и добија се једначина из које се одреди t . Добија се $t = 2,5 h$ (2 п.) а како знамо да је због промене брзине стигао пола сата раније то је тражено време $t_1 = t - 0,5 h = 2 h$. (2 п.) График зависности пута од времена је: (6 п.)

$$t = 2,5 h$$

$$t_1 = 2 h$$

3. Пошто брзина тока реке на исти начин утиче на сва три објекта она не мења њихов међусобни положај па не мора да се узима у обзир. (10 п.) У том случају сматрамо да сплав мирује а бродови за време t пређу путеве: $s_1 = v_1 t$ и $s_2 = v_2 t$. (2 п.) Времена која су потребна бродовима да се врате до сплава су: $t_1 = \frac{s_1}{v_1}$ и $t_2 = \frac{s_2}{v_2}$. (3 п.) Ако у последње изразе заменимо познате дужине путева s_1 и s_2 лако се показује да је $t_1 = t$ и $t_2 = t$ (10 п.) а тиме смо доказали да бродови истовремено стижу до сплава. Задатак је могуће решити и са узимањем у обзир брзине воде, мало је компликованије али ако неко тако уради и добије добар резултат свакако признати. Бодовање другачијих решења остаје да ураде комисије.

4. Подаци: $t_1 = 3,5 h$, $t_2 = t_1 + 7 min$, v_1 брзина хидроглицера, v_2 брзина Дунава. Треба одредити v_1/v_2 . $v' = v_1 + v_2$ (2 п.) брзина низводно и $v'' = v_1 - v_2$ (2 п.) брзина узводно. Из ових једначина се лако добија да је $v_1 = (v' + v'')/2$. (5 п.) Ако се ово замени у $v_2 = v' - v_1$ добија се $v_2 = (v' - v'')/2$. (5 п.) Ако поделимо v_1 са v_2 узимајући у обзир да је $v' = s/t_1$ и $v'' = s/t_2$ добијамо (6 п.)

$$\frac{v_1}{v_2} = \frac{\frac{s}{t_1} + \frac{s}{t_2}}{\frac{s}{t_1} - \frac{s}{t_2}} = \frac{s \left(\frac{t_1 + t_2}{t_1 t_2} \right)}{s \left(\frac{t_2 - t_1}{t_1 t_2} \right)} = \frac{t_1 + t_2}{t_2 - t_1} = 61$$

5. Основна релација је $(m_1 + m_2 + m_3)G = Q$ (3 п.). Маса $m_2 = Q_2/G$ (2 п.) а маса m_3 је $2/3$ масе m_2 па је $m_3 = 2Q_2/3G$. (3 п.) Заменом у претходну једначину добија се (4 п.)

$$\left(m_1 + \frac{Q_2}{G} + \frac{2Q_2}{3G} \right) G = Q$$

Заменом бројних вредности добија се $m_1 = 10 kg$. (3 п.)

Члановима комисије желимо успешан рад и пријатан дан!